

Το μεγάλο γεγονός του Ευαγγελισμού και η ελευθερία της Θεοτόκου

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Γράφει ο μακαριστός Γέρων Σωφρόνιος Σαχάρωφ στο βιβλίο του «Αγώνας Θεογνωσίας»: «...η Παναγία στο διάλογό της με τον Αρχάγγελο έδειξε ότι δεν ήταν αφελής (βλ. Λουκ. 1,34)[1]».

Πολλές φορές η προσοχή μας στα όσα εξιστορεί ο Ευαγγελιστής Λουκάς για τον Ευαγγελισμό πέφτει περισσότερο επάνω στο μεγαλείο της Θείας Συγκαταβάσεως και στην καθαρότητα της Πανάγνου Μαρίας η οποία αξιώνεται να γίνει το δοχείο του Ενσάρκου Λόγου, η Χώρα του Αχωρήτου. Ελάχιστοι είναι εκείνοι που αναλογίζονται την θέση, τα αισθήματα και τον προβληματισμό της από την στιγμή που ο Άγγελος της απευθύνει τον ασπασμό με το χαρμόσυνο μήνυμα.

Πηγή: www.daytonannunciation.org/

Αυτό όμως που ξεφεύγει από την προσοχή των πολλών δεν περνά απαρατήρητο από την Εκκλησία. Ολόκληρος ο κανόνας που ψάλλεται στον όρθρο του Ευαγγελισμού είναι ένας διάλογος μεταξύ της Θεοτόκου και του Αγγέλου. Ο υμνογράφος με περισσή τέχνη και δεξιότητα δεν εξυμνεί απλά το γεγονός, αλλά παραθέτει μία ανατομία, θα μπορούσαμε να πούμε, των αισθημάτων και των λογισμών της Αχράντου Κόρης. Τα ερωτήματα προβάλλουν φλέγοντα και βασανιστικά για το βιολογικώς αδύνατο το οποίο προαναγγέλλεται: «λέγε σαφέστατα, πώς συλλήψομαι, Παρθένος ούσα Κόρη; (τροπάριο Α' Ωδής)» ή ακόμη πιο έντονα «Νόμος ούτος θεόθεν βροτοίς, η άμεμπτος αύθις φησί, Ξυνού εξ έρωτος τόκον προέρχεσθαι. Ουκ οίδα συζύγου παντελώς ηδονήν. Πως ουν λέγεις ότι τέξομαι; (Τροπάριο Η' Ωδής)». Η αγνεία και η αναμαρτησία της Παναγίας δεν συμβαίνουν με κάποιο τρόπο μηχανικό ή νομοτελειακό μέσα σε περιβάλλον άγνοιας ή περιφρόνησης των ανθρωπίνων φυσιολογικών λειτουργιών. Η ίδια γνωρίζει ότι ο τρόπος παιδοποιίας ο οποίος «θεόθεν» δόθηκε στους ανθρώπους είναι η ερωτική ένωση ανδρός και γυναικός. Την απορία της την δέχεται ως εύλογη ο ίδιος ο άγγελος στον υμνολογικό διάλογο και δεν την εξουθενώνει «Καλώς γαρ έφης το πράγμα δυστέκμαρτον. (τροπάριο Η' Ωδής)».

Η αμφιβολία που εκφράζει η Παρθένος δεν περιλαμβάνει μόνο το βιολογικό, αλλά και το πνευματικό επίπεδο ζωής. Λαμβάνοντας παράδειγμα από την προμήτορα και γενάρχη του ανθρωπίνου γένους Εύα, φοβάται μήπως αυτό που βιώνει προέρχεται από τον πειρασμό, ο οποίος εξόρισε τον άνθρωπο από τον Παράδεισο. Και αυτή η αντίδραση και σκέψη της θεωρείται από τον Άγγελο του Θεού δικαιολογημένη «Δολίως με φθέγγεσθαι, διαλογίζη ως έοικε...(τροπάριο Α' Ωδής)».

Η δυσκολία να εισέλθει ο ανθρώπινος νους στο μυστήριο της Θείας Σαρκώσεως από μόνη της δημιουργεί την ανάγκη της προσέγγισής του μέσω της πίστης. Πίστη

όμως δεν σημαίνει αυτονόητη αποδοχή ούτε αφέλεια του νου. Το εισαγωγικό σχόλιο του Γέροντος Σωφρονίου καταδεικνύει ότι στην Εκκλησία η πίστη έχει ως προϋπόθεση την ελευθερία της επιλογής. Η ελευθερία εκφράζεται μέσα από την αναζήτηση, την απορία και τον προβληματισμό. Δεν είναι κάτι το δεδομένο στην πνευματική ζωή, αλλά είναι συνεχές άθλημα. Η «προαιώνιος βουλή» του Θεού για την σωτηρία του ανθρώπου δεν απαλλάσσει τον τελευταίο από την άσκηση της κατ' εξοχήν λειτουργίας του η οποία τον καθιστά πρόσωπο – υπόσταση, της ελευθερίας, την οποία ο Θεός ποτέ δεν αναιρεί[2]. Της πνευματικής αγαλλίασης και χάριτος, την οποία έλαβε η Παναγία με την έλευση του Αγίου Πνεύματος κατά τον Ευαγγελισμό, προηγήθηκε πνευματικός αγώνας. Το «Ιδού η δούλη Κυρίου. Γένοιτό μοι κατά το ρήμα σου (Λκ. 1,38)» δεν ήταν προϊόν εξαναγκασμού αλλά ελεύθερη συγκατάθεση και υπακοή με πλήρη συνείδηση, όπως μας εξιστορούν η Αγία Γραφή και Ιερά Παράδοση.

Κατά τον Γέροντα Σωφρόνιο το μεγαλείο της Παναγίας ως μητέρας του Ιησού Θεού υπερβαίνει το ανθρώπινο μέτρο. Κανείς από τους ανθρώπους δεν έζησε αναμάρτητα, εκτός από την Υπεραγία Θεοτόκο, την οποία είναι αδύνατον να την χωρίσουμε από τον Χριστό-Θεό, συγχρόνως όμως είναι ομοούσιος με το ανθρώπινο γένος κατά πάντα[3]. Εκτός όμως από την θέση και τον ρόλο της στο Χριστολογικό δόγμα της Εκκλησίας, η αποδεδειγμένα ελεύθερη υπακοή που δείχνει στο θείο θέλημα την καθιστά πρότυπο του χριστιανικού ήθους. Ο χριστιανός καλείται να γεννήσει εντός του τον Χριστό πνευματικά, τον «εφ' άπαξ κατά σάρκα γεννηθέντα[4]». Εμβαθύνοντας ο καθηγητής Γεώργιος Μαντζαρίδης στον Άγιο Συμεών τον Νέο Θεολόγο[5] αναφέρει χαρακτηριστικά: «Ό,τι συντελέσθηκε εφάπαξ με την κατά σάρκα γέννηση του Λόγου του Θεού από την Παναγία, επαναλαμβάνεται πνευματικά και στο πρόσωπο του πιστού. Γι' αυτό η καθαρότητα της Παναγίας αποτελεί πρότυπο για την ζωή των πιστών.[6]»

Η Παναγία γίνεται η Πύλη της σωτηρίας μας και ταυτόχρονα η αρχή και καταξίωση της αληθινής ελευθερίας μας.

Νίκος Κόϊος

Σύμβουλος Έκδοσης της Πεμπτουσίας

[1] Αρχιμ. Σωφρονίου Σαχάρωφ, *Αγώνας Θεογνωσίας*, Ι.Μ. Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας 2004, σ. 315.

[2] Βλ. Αρχιμ. Αιμιλιανού Σιμωνοπετρίτου, *Νηπτική Ζωή και Ασκητικοί Κανόνες*, Αθήνα 2011, σ. 142.

[3] Οψόμεθα, 240,244-245

[4] Βλ. Μαξίμου Ομολογητού, *Κεφάλαια διάφορα* 1,8. PG 90, 1181AB.

[5] Συμεών Ν. Θεολόγου, *Ηθικά* 1,10,17-19, έκδ. J. Darrouzès, «Sources Chrétiennes» τόμ. 122, σ. 252 & 254.

[6] Γεωργίου Μαντζαρίδη, *Χριστιανική Ηθική II*, Θεσσαλονίκη 2009, σ. 283.